

Γράφει ο Γρηγόρης Χρονόπουλος

Το παραμύθι του κύκνου

Ηταν μια γλυκιά ανοιξιάτικη βραδυά. Όχι από εκείνες τις μεσογειακές που τις νοιώθεις ως την τελευταία σου ίνα, που σε συνεπαίρνει στην γενεσιουργό διάθεση της φύσης, ήταν μια ανοιξιάτικη βραδυά, ήπια, καλοσυνάτη.

Σαν τελειώσαμε τη δουλειά δεν πήγαμε σπίτι. Δεν ήταν απόψε για κουζινικές ασχολίες, ούτε για καπουτσίνο σ' ένα στενόχωρο μπαράκι, ούτε για χαλάρωση στον καναπέ με χοντροκομμένη κωμωδία στην τηλεόραση. Απόψε ήταν στο λιμάνι ένας άσπρος κύκνος. Ένα πουλί από εκείνα στ' αγαπημένα παραμύθια της γιαγιάς, που είχε να μας πει τόσα μυστικά γλυκόλογα. Ήταν το ΠΑΤΡΙΣ σε ένα από τα λιμάνια της πόλης μας.

Ξεκινήσαμε με τη χαρά παιδιών που πάνε στο πανηγύρι. Και το είδαμε από μακιά με την ασπρογάλανη σημαία του να χαιρετάει όλο στοργική χαρά τα ξενιτεμένα παιδιά στην απαλή αύρα. Γαλήνιο και καθαρό, σαν ωκεάνιο πουλί που ήρθε να ξαποστάσει, πήρε τη νοσταλγία μας και την κανάκεψε. Ανεβήκαμε με δυσκολία και τι παράξενο, με όλη την πολυκοσμία νοιώσαμε μα σπιτική θαλωρή. Ήταν εκεί ταξιδιώτες και επισκέπτες, χαρούμενα γέλοια κι αγκαλιές, φιλιά και δάκρυα, καλωσορίσματα και κατευώδια. Και όλα μύριζαν Ελλάδα κι όλα ήταν ζωηρά με μια αίσθηση χαράς. Από τα

παιδιά του πληρώ γελαστά και πρόε καλοδεμένους τόνους οθόνης, με την απολαυστική ταξιδιωτική μας Στριμωχτήκαμε κι πήραμε το ούζο με το τραβηχτήκαμε στο παστί, ν' ακούσουμε νύχτα και τη θάλασσα και τα παραμύθια που είχε να μας πει το ταξίδιο θαλασσοπόρος. Και πόσα δεν μας ψιθυριστά στ' αυτί «Τώρα που περάσαμε την κορυφογραμμή του ορίζοντα και είδατε πως δεν είναι η διαμαντένια πολιτεία με

τους κρυστάλινους πύργους και τα δαμασκηνά στρωσίδια πίσω της, τώρα που είδατε πως δεν είναι τα ζωτικά πουλιά και τα ευωδιαστά λουλούδια, τώρα που είδατε πως όλοι οι άνθρωποι αγωνίζονται για τον επιούσιο, ελάτε να σας πω για τη λαχτάρα της φυγής που βασανίζει όλους τους ανθρώπους.

Δεν είναι η καλλίτερη ζωή, δεν είναι τα υλικά αγαθά που θα την κάνουν τέτοια. Είναι γιατί σ' αυτά φόρτωσαν οι άνθρωποι κι απόλαυση και δράση και δημιουργία και κέρδος και καλλίτερη ζωή».

Μα, είπε ο φίλος, είναι και η ανάγκη, αυτή μας έφερε. «Μια δικαιολογία» είπε ο κύκνος, «είναι το ξεκίνημα, μα αργότερα θα σμίξει με το εγώ, με τα βιοτικά, με τις όποιες αλλαγές και συμβιβασμούς. Η ουσία είναι ότι οι άνθρωποι έχτισαν το όνειρο, έξω από τον εαυτό τους σε πράγματα ξένα και φθαρτά. Αν έχει κάτι να ξεγελάσει η φυγή, είναι τα πρωτοειδωμένα λιμάνια. Μια εντύπωση, σε λίγο γίνονται κι αυτά παρελθόν. Η οσειρεμένη χώρα βρίσκεται μόνο στην καρδιά του ανθρώπου. Η φυγή και χωρίς ανάγκη είναι μια χίμαιρα. Ο άνθρωπος πάντα ζητάει να ξεφύγει από το μικρό εαυτό του. Κι ανοίγεται στις μεγάλες θάλασσες, παλεύει με τα κύματα να φτάσει στο νησί το ονειρεμένο, το καπερό. Κάποτε φτάνει σε στεριά παραδαρμένος, ναυαγός, χωρίς να έχει γνωρίσει παρά τη γεύση του

σπαλίζει μ' ασπμόσκονη τις θύμισες του όνειρου και τους κροτάφους και φτάνει ένα ωκεάνιο πουλί, περαστικό μακριά από το γιαλό, για να του φέρει κάποια αναλαμπή, κάποια συγκίνηση απ' το χτες.»

Τα γυροφέρναμε στη σκέψη εκεί στην κουραστή, μ' ένα ποτήρι ούζο στο χέρι, ασήμαντες μαριονέτες, σε ξένη γη, πατώντας σ' ένα κομμάτι Ελλάδα. Η πόλη γύρω μας καθρέφτιζε κοκέτικα τα φωτεινά της σκουλαρίκια στα κανάλια της, αδιάφορη για τη δική μας ύπαρξη. Η μεγάλη της γέφυρα, επιβλητική στη σιωπή της με τα φώτα της στη σειρά, σαν ανθρώπινες ψυχές σε κατανυκτική πορεία γινόταν μεγαλύτερη τιάρα στο μέτωπό της. Και οι φωτεινές επιγραφές, εδώ κι εκεί φάνταζαν πετράδια στη κρινοδάχτυλά της. Χαιρόμασταν την ομορφιά του περιβάλλοντος κι αθέλπτα κάναμε τη σύγκριση με το σπιτικό μας περιβάλλον.

Φυσικά το αδίκεψε η σύγκριση, μα σαν σκεφτήκαμε τις χάρες και τις χαρές εκείνης της ζωής είδαμε πως εκείνη ήταν απλή κοντά στη φύση, αλλά περισσότερο ζωή περισσότερο δική μας. «Σκέψου πως σαλπάρουμε απόψε για την Πατρίδα», μου λέει ο φίλος. «Ξεχνάμε τις φτωχογειτονιές και τα εργοστάσια, τα μπλάτι φόρεϊνερ, παίρνουμε μόνο της ομορφιάς της πόλης που τη ζήσαμε μίζερα κι όμως την αγαπήσαμε. Παίρνουμε

πανέμορφη και καταγάλανη. Μας περιμένει, πάντα μας περιμένει. Κι αν δεν έχει πλούτη να μας καλωσορίσει αρχοντικά έχει την αγάπη και την ομορφιά της.

Σκαλωμένη σε κάθε κλωνάρι δέντρου της, απλωμένη σε κάθε ακρογιαλιά της, σε κάθε της βουνοκορφή σπημένες. Δεν το μπορείς να τ' αρνηθείς το κάλεσμα. Είναι το χώμα και το φως και ο αέρας και το αίμα που ζυμώθηκαν που πλάστηκες. Όσο κι αν πεις το νερό της λησμονιάς, δεν το μπορείς. Είναι ένα κάλεσμα μεταφυσικό. Μας καλεί η λεύκα της αυλής, εκεί που μας πρωτόδεσε ο παππούς την κούνια, ντυμένη στ' ασπμικά της να τραγουδήσει στον άνεμο «ήρθε η χαρά στο σπίτι μας ήρθε και στην αυλή μας», μας περιμένει μια αγκαλιά αγαπημένη, η μάνα μας, παντοτεινό και ασφαλές αραξοβόλι, με την καρδιά στρωσίδι στο καλωσόρισμα, με αναφυλητά χαράς. Μας περιμένει κι ένας τάφος πικρός, να γονατίσουμε για την ευχή που δεν ακούσαμε στο σάλιο της πολυάσχολης ζωής μας. Μας περιμένουν αδέρφια και ξαδέρφια και γείτονες και συγγενείς κι φίλοι. Ακόμη είναι κι εκείνη η πηγή στη δροσερή τη ρεματιά, που μας περιμένει για ν' αποπλύνει, νάμα κι αγίασμα, τον παραδαρμό μας.

Νοσταλγίες παιδικού ρομαντισμού, μαλώνεις το φίλο. Ωστόσο σουπίζεις κρυφά κάποια συγκίνηση, ξεροβήχεις, κουμπώνεσαι, μώνεσαι τον ανδρείο, χαμολάς, χαιρετάς κάποιο γνωστό, κοσκυνπτή κι αυτόν της νοσταλγίας του σε τούτο το κομμάτι Ελλάς που πατάς. Και σαν μείνεις μόλις το βράδυ μια ευεξία παράξενη πλημμυρίζει, σαν τότε που αγνό ιδί κοινωνούσες τ' άκραντα ιστήρια. Και βρίσκεις πως ήταν πό το προσκύννημα, αυτή η μυσταγωγία η ιερή που στην χάρισε. Και παραδίνεσαι στον ύπνο με τους στίχους του Καρυωτάκη. Να μας δωθεί το χάρισμα κι η μοίρα να πάμε να πεθάνουμε μια νύχτα στο πράσινο ακρογιαλιά της Πατρίδας;... γλυκά θα κοιμηθούμε σαν παιδάκια, που όλη τη μέρα εκλάψαν κι αποστάσαν...».

